

УДК 81'276.6:008

Ласкава Ю. В.

канд. філол. наук, старш. викл. ЗНУ

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Збільшення ролі мовної комунікації в сучасному суспільстві, зростання інтересу і потреб до міжособистісного спілкування посилює вимоги до якості комунікативної підготовки студентів. Мета цієї роботи – з'ясувати та обґрунтувати шляхи формування комунікативної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей у ЗВО, окреслити напрями, форми і лінгводидактичні засоби роботи як на аудиторних заняттях, так і в позааудиторний час. Проблемі формування й вдосконалення комунікативної компетентності студентів присвячено наукові дослідження (монографії, навчальні посібники, журнальні статті, словниково-довідкові видання) таких сучасних українських мовознавців, як Ф. Бацевич, Н. Голуб, С. Єрмоленко, Л. Мамчур, Л. Мацько, О. Олійник, Г. Онуфрієнко, Т. Симоненко, Л. Скуратівський, Л. Струганець, В. Шляхова, О. Яшенкова та ін. Навчання риторики передбачає формування різних знань і умінь (лінгвістичних, психологічних, етичних, естетичних, сценічних), спрямованих на розвиток риторичної компетентності особистості, тобто здатність і готовність здійснювати ефективне спілкування в соціумі і професійній діяльності. Риторична культура необхідна в кожній професії, бо надає людині можливості максимально повно реалізувати себе, виявити свої здібності в обраній спеціальності [1].

Розвитку комунікативної компетентності студентів також сприяє їх участь у позааудиторній роботі: виступи та підготовка презентацій на конференції, участь у «круглих столах», книжкових виставках-презентаціях, вікторинах, творчих зустрічах допомагають їм упевнено почувати себе в різних життєвих та професійних ситуаціях. Комунікативна компетентність проявляється в уміннях доцільно використовувати засоби української мови в

практиці живого спілкування, наводити переконливі аргументи в процесі розмови, орієнтуватися в ситуації спілкування, встановлювати і підтримувати контакт із співрозмовником, змінювати стратегію мовленнєвої поведінки залежно від комунікативної ситуації. Цікавим творчим різновидом роботи, на яку завжди радо відгукується студентська аудиторія, є колективне створення тексту визначеного стилю: по реченню (або й слову) від кожного з присутніх. На професійне майбутнє студентів спрямована і їх різноманітна наукова робота під керівництвом викладача. Це, наприклад, участь запорізьких студентів нефілологічних спеціальностей у всеукраїнських, міжнародних, загальноуніверситетських та міжвишівських щорічних наукових конференціях і «круглих столах» до Дня української писемності та мови (НУ «Запорізька політехніка»). Самі учасники конференцій засвідчують, що така робота допомагає їм поглибити практичне знання з української мови та культури спілкування. У кінцевому результаті мовленнєво-комунікативні вміння забезпечують подальшу майстерність у студентів, а саме: уміння на основі сприйнятої інформації виділяти мікротеми, ключові слова, репродукувати зміст інформації; за змістом сприйнятої на слух чи зором інформації будувати низку запитань; робити презентацію; включатися в обговорення питання, враховуючи вже висловлене, продовжувати логіку розкриття проблеми; публічно виголошувати певні результати; спонтанно підтримувати розмову на задану тему. Опановуючи дисципліну УМПС, студенти вчаться вільно орієнтуватись у словниковому фонді сучасної української мови, доцільно використовувати її багатства у професійній діяльності. В навчальних посібниках їм подано алгоритмічні приписи з формування культури наукового публічного виступу, наукової дискусії, полеміки тощо [2].

Отже, запорукою формування й удосконалення мовленнєвої та комунікативної компетентностей спеціалістів-нефілологів є пролонговане викладання лінгвістичних дисциплін протягом усього періоду навчання у ЗВО і активне залучення студентів до участі в наукових конференціях.

У сучасних ЗВО є чималий ресурс навчальних можливостей для розвитку і вдосконалення комунікативної компетентності студентської молоді, яка, здобуваючи нефілологічну бакалаврську освіту, повинна цивілізовано комунікувати, коректно дискутувати, вправно переконувати, презентувати проекти, конструктивно обговорювати нові, складні, невідкладні питання обраної професії.

Найбільшого досвіду в цьому студенти набувають упродовж навчання у ЗВО, беручи участь у наукових семінарах, конференціях, круглих столах, ділових іграх, дискусіях, презентаціях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Онуфрієнко, Г. С. Мовно-риторична компетентність як невід’ємна ознака освіченості і чинник професіоналізму [Текст] / Г. С. Онуфрієнко // Зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. «Мова як чинник формування громадянина України». м. Запоріжжя, 16-17 травня, 2008. – Запоріжжя, 2008. – С. 216-223.

2. Онуфрієнко, Г. С. Риторика: навчальний посібник для ВНЗ [Текст] / Г. С. Онуфрієнко. – 2-е доп. вид: – К.: ЦУЛ, 2016. – 624 с.